

Diasporlar ölkələr və xalqlar arasında etibarlı körpüdür

Yunan dilində “səpələnmək” anlamını ifadə edən “diaspor” sözünün geniş mənada müəyyən toplumların qütbətdə, doğma torpaqlardan uzaqlarda yaşayıb təşkilatlanması deməkdir. Bu söz Babil sürgünü zamanı yəhudi qövmünün bütün dünyaya səpələnməsi ilə leksikona daha geniş şəkildə daxil olub.

Dünyanın müxtəlif guşələrində Azərbaycan diasporları fəaliyyət göstərirlər. Amma, onlar son dövrlərdə mütəşəkkül deyildilər. Bu təşkilatlanmada, diaspor quruculuğunda ümummilli lider Heydər Əliyevin böyük rolu olub. Ulu öndərin "Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi haqqında" 23 may 2001-ci il tarixli sərəncamına əsasən, həmin il noyabrın 9-10-da xaricdəki həmvətənlərimizin böyük bir qrupu Bakıda toplaşdı. Bu sətirlərin müəllifinə də unudulmaz dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin həmin qurultaydakı parlaq nitqini dinləyənlər arasında olmaq, iştirakçılardan müsahibələr almaq nəsis olub. İlk qurultayda bu sahə ilə bağlı qəbul olunmuş qərarlar, qarşıya qoyulan vəzifələr diaspor fəaliyyətini təşəkkül və güclənməsi baxımından tarixi önəm daşıyır.

Birinci Qurultaydan sonra 2002-ci ildə Heydər Əliyevin sərəncamı ilə Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsi (hazırkı Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi) yaradılmışdır. Diaspor təşkilatlarının yaranması, formalaşma prosesi daha geniş vüsət almışdır. Əgər o vaxt dünyada 200-dən bir qədər çox diaspor təşkilatımız var idisə, hazırda onların sayı iki dəfədən də artıqdır. Azərbaycan diaspor təşkilatları kəmiyyət və keyfiyyət baxımından böyük yol keçmiş, güclənmişlər. Bu gün dünya miqyasında azərbaycanlılar və onların təmsil etdikləri təşkilatlar önəmli rol oynayırlar.

Əslində, “diaspor” məfhumu, xaricdə ilkin birləşmələr bizdə hələ sovetlər dövründən yaranmışdır. Bildiyimiz kimi, ulu öndər Heydər Əliyev o vaxt Sovet İttifaqı çərçivəsində başqa respublikalarda

yaşayan azərbaycanlılara həmişə diqqət göstərirdi. Məhz onun təşəbbüsü ilə Sovet İttifaqında istisna hal kimi Azərbaycan gəncləri imtahan vermədən Rusiyanın, digər müttəfiq respublikaların nüfuzlu ali məktəblərində təhsil alırdılar. Hər il 800-dən çox Azərbaycan gənci ən qabaqcıl təhsil ocaqlarında oxuyurdu. Sonrakı dövrdə – müstəqillik zamanı da ulu öndər bu məsələni daim diqqət mərkəzində saxlayırdı. Məhz onun təşəbbüsü ilə 1991-ci ildə 31 dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik və Birlik Günü təsis edilmişdir. Bu gün həmin bayramı bütün dünya azərbaycanlıları qeyd edirlər.

Yeni əsrdə dünya azərbaycanlılarının daha üç qurultayı keçirilib. 2006-cı il martın 16-da II, 2011-ci il iyulun 5-6-da III, 2016-cı il iyunun 3-4-də IV qurultay reallaşdı. Bu qurultaylarda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin nitqləri diasporlarımız üçün əsl fəaliyyət proqramı kimi qəbul olunub, dövlət başçısının bu sahədə qarşıya qoyduğu vəzifələrin səmərəli şəkildə həyata keçirilməsi üçün zəruri addımlar atılıb.

İndi xaricdə yaşayan soydaşlarımızın sayı milyonlardır. Sözsüz ki, onlar yaşadıkları ölkələrin vətəndaşlarıdır. Xaricdə özlərini o qədər də qərib hiss etməmələri, daha da böyük mövqelərə nail ola bilmələri vacib amildir. Buna görə də onların əksəriyyəti yaşadığı ölkənin ictimai, siyasi, iqtisadi həyatında fəallıq göstərir, eyni zamanda, millətimiz haqqında müsbət rəy yaradır.

Prezident İlham Əliyevin fikrincə, xaricdə yetişən gənc nəsil də Azərbaycan ilə bağlı olmalı, ilk növbədə, Azərbaycan dilini bilməlidir. Hazırda müxtəlif ölkələrdə 160-dan çox həftəsonu məktəbinin fəaliyyət göstərməsi elə məhz bu amala xidmət

İlk növbədə, əlbəttə, biz istəyirik ki, dünyada yaşayan azərbaycanlılar öz tarixi Vətənləri ilə əlaqələri heç vaxt kəsməsinlər. Daim əlaqədə olsunlar, Azərbaycan ilə bağlı olsunlar. Beləliklə, onlar özlərini daha da rahat hiss edəcəklər. Belə olan halda Azərbaycan dövləti onlara daha da böyük dəstək verə biləcək.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

edir və fərah doğurur. Şübhəsiz ki, canı canımızdan, qanı qanımızdan olan hər bir kəs milli kimliyindən hərtərəfli xəbərdar olmalı, xalqının tarixini bilməli, milli keyfiyyətlərinə yiyələnməli və bunu hər yerdə iftixarla dilinə gətirməli, Azərbaycanı və azərbaycançılığı geniş təbliğ etməyi bacarmalıdır. Yeri gəlmişkən, xatırladaq ki, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın da təşəbbüsü ilə xaricdəki azyaşlı uşaqlar üçün “Qarabağ” Azərbaycan məktəbləri təsis olunub və bu gün həmin məktəblərdə 250-dən artıq azərbaycanlı uşaq üçün doğma ana dilində təhsil almaq imkanı yaradılıb.

Zaman-zaman tarixin sərt sınaqlarına, nankor qonşularının xain təcavüzünə məruz qalmış Azərbaycanın haqq işi də, uğurları da əvvəlki dövrlərə nisbətən, bu gün dünyada geniş təşviq olunur. Bu işdə xaricdəki diaspor təşkilatlarımızın rolu danılmazdır. Onların bir yerdə olması, daim bir nöqtəyə vurması uğurları şərtləndirən amillərdəndir. Azərbaycanın dövlət və milli maraqlarının müdafiəsində diasporun rolu durmadan artır.

fəaliyyətlərindən, diaspor təşkilatlarının da Azərbaycanın diplomatik korpusları ilə birlikdə bu qələbəyə verdiyi töhfələrdən danışdı. Belçikada və Lüksemburqda bundan sonra Azərbaycan diaspor təşkilatları və icmalarının daha fəal olması, proseslərə aktiv münasibət bəsləmələri tövsiyə edilib.

Martin sonlarında Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Bursada keçirilən II Diaspor Forumu çərçivəsində Azərbaycan təşkilatlarının təmsilçiləri ilə görüşdə bildirilib ki, dövlətimizin diaspor siyasəti, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin göstərişləri və tapşırıqları əsasında həyata keçirilən fəaliyyət istiqamətləri və layihələr böyük əhəmiyyət daşıyır. Vətəndaşlarımızın və soydaşlarımızın yaşadıkları ölkələrin ictimai-siyasi həyatına inteqrasiyası, Azərbaycan həqiqətlərinin təbliğ olunması yönündə fəallığı və s. məsələlər gündəmdən düşmür. Natiqlər Azərbaycana və dövlətimizə xidmət etməyi milli vəzifə, könül borcu kimi dəyərləndirdiklərini söyləyiblər.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi davamlı xarakter daşıyır. 2018-ci ildə

Xatırladaq ki, Vətən müharibəsi dövründə diasporlarımız yaşadıkları məkanlarda Ermənistanın Azərbaycana qarşı işğalçılıq siyasətinə son qoyulması və ərazi bütövlüyümüzün bərpa olunması istiqamətində fəal iş aparıblar. Şanlı 44 gün ərzində diaspor təşkilatlarımız dünyanın 30-dan çox ölkəsində 200-dək aksiya keçiriblər və həmin aksiyalarda, ümumilikdə, 25 mindən çox soydaşımız, eləcə də dost xalqların nümayəndələri iştirak ediblər. Bundan başqa, 50-dən çox ölkədə fəaliyyət göstərən 300-ə yaxın diaspor təşkilatının müxtəlif ölkələrin dövlət və hökumət rəhbərlərinə, parlament üzvlərinə, beynəlxalq təşkilatlara bəyanatlar, müraciətlər göndərməsi fərah doğurur.

Eyni zamanda, Azərbaycanda olan diaspor nümayəndələri ilə də lazımı təbliğat-təşviqat işi aparılır. Keçən yay Bakıda, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsində onlarla maraqlı görüş keçirilib. Komitənin sədri Fuad Muradov Azərbaycan diasporunun fəaliyyətindən söz açıb, xaricdə yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanmasını, müharibə dövründə və müharibədən sonra gördükləri işləri yüksək qiymətləndirib. Görüşdə Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya olduğu kimi, təhrif edilmədən, obyektivcəsinə çatdırılmasında buradakı diasporların üzərinə düşən vəzifələrdən də bəhs edilib. Qonaqlar Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi ilə işləməkdən məmnunluq duyduqlarını, həyata keçirilən uğurlu layihələrdən ciddi səmərə əldə olunduğunu ifadə ediblər. Onların işğaldan azad olunmuş ərazilərimizə səfərləri təşkil edilib, müşahidələri barədə fikirləri geniş yayılıb.

Bu ilin yanvar ayında Belçikada fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatları və icma nümayəndələri ilə işgüzar tədbir təşkil olunub. Səfir Vəqif Sadiqov soydaşlarımızla fəaliyyət proqramını müzakirə edib. O, Azərbaycanın Vətən müharibəsində qazandığı şanlı Qələbədən, Avropada yaşayan azərbaycanlıların lobbichilik

işlənib hazırlanmış və icrası həyata keçirilən yeni “Strateji Yol Xəritəsi”ndə bu sahənin inkişafına dair məqamlar yetərincədir. Burada xaricdə yaşayan soydaşlarımızın, təşkilatların fəaliyyətinin koordinasiyasına, milli həmrəylik və birlik ideyasının reallaşdırılmasına ayrıca diqqət yetirilib. Diaspor fəaliyyətində informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi və inkişaf etdirilməsi hazırda uğurla reallaşdırılan mühüm məsələlər sırasındadır.

Son 4 ildə 31 ölkəni əhatə edən 14 Koordinasiya Şurası yaradılıb. Hazırda xaricdəki 18 şəhərdə Azərbaycan Evi fəaliyyət göstərir. Bunlar Avropadan tutmuş Yaxın Şərqlə qədər olan bir coğrafiyanı əhatə edir. Tallin, Varşava, Budapeşt, Brüssel, Zalsburq, Barselona, Köln, Berlin, Münhen, Kiyev, Odessa, Ankara, İğdır, Qahirə, Saloniki, Tbilisi, Marneuli və Qardabani şəhərlərindəki Azərbaycan evləri tərəqqi örnəklərimizin təbliğində fəallıq göstərirlər.

Nəhayət, onu da qürurla vurğulayaq ki, hazırkı işləri başa çatmaqda olan Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qüdrətli ordumuzun düşməni işğalından azad etdiyi, Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı olan Şuşa şəhərində təşkil ediləcək. Qurultayda müvafiq komitənin hesabatı dinlənilməklə bərabər, “Postmüharibə dövründə Azərbaycan diasporunun qarşısında duran vəzifələr”, “Qarabağın bərpası və yenidən qurulmasına Azərbaycan diasporunun töhfələri” mövzularında müzakirələr keçiriləcək.

Növbəti qurultaya məhz Şuşanın ünvan seçilməsinin dərin tarixi əhəmiyyəti və rəmzi mənası var. Dünya bir daha görəcek ki, ermənilərin sayəsizcasına özlərinin qədim diyarı saydıqları Şuşa əsl mənada kimə məxsusdur. Bu reallığı Prezident İlham Əliyevin mümkün etməsi hədsiz məmnunluq hissi yaradır.

Əli NƏCƏFXANLI,
“Xalq qəzeti”